

ਨਾਮਾਂਕ

Roll No.

--	--	--	--	--	--	--

No. of Questions – 10

No. of Printed Pages – 8

S-75-Punjabi (T.L.) (Supp.)

ਪੰਜਾਬੀ (PUNJABI) (THIRD LANGUAGE)

ਮਾਧਿਮਿਕ ਪੂਰਕ ਪਰੀਖਾ, 2020

ਸਮਯ : 3¼ ਘਣਟੇ

ਪੂਰਾਕਿ : 80

ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਆਮ ਹਦਾਇਤਾਂ :

- (1) ਪ੍ਰੀਖਿਆਰਥੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ-ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਨੰਬਰ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਖੇ ।
- (2) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ।
- (3) ਹਰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੀ ਉੱਤਰ-ਪੁਸ਼ਤਿਕਾ 'ਤੇ ਹੀ ਲਿਖੋ ।
- (4) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਵਾਲੇ ਭਾਗ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਭਾਗਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

S-75-Punjabi (T.L.) (Supp.)

[Turn over

1. ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਚੰਗਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ । ਮਨੁੱਖ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਅਣਦੇਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਭੈਅ ਖਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ । ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਇਸ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਖੂਬ ਉਠਾਇਆ । ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੇ ਸ਼ਾਸਤਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਿਰ ਉੱਚਾ ਕਰਕੇ ਜੀਉਣ ਦੀ ਜਾਚ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਸਾਡੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ । ਮੁੱਢ ਤੋਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਣ ਵਰਣ, ਜਾਤ, ਧਰਮ ਅਤੇ ਨਸਲ ਦੇ ਬਿਤਕਰਿਆਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਤੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਈ ਕਾਣੀ-ਵੰਡ, ਧਾਰਮਿਕ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਤੇ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇਕਤਾ ।

(2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10)

(ੳ) ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦਾ ਢੁਕਵਾਂ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਉ ।

(ਅ) ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਨੇਮਾਂ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ਕੀ ਹੈ ?

(ੲ) ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਫ਼ਾਇਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ?

(ਸ) ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਿਹੜੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਕਾਰਨ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਾ-ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿ ਮਿਲੀ ਹੈ ?

(ਹ) ਅੱਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ :

ਨੇਮ, ਭੈਅ, ਆਫ਼ਤ, ਵਿਤਕਰਾ ।

2. ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇ ਉੱਪਰ ਲੇਖ-ਰਚਨਾ ਕਰੋ : (10)

(ੳ) ਸਾਡਾ ਮੁੱਖ-ਅਧਿਆਪਕ

(ਅ) ਹੌਲੀ

(ੲ) ਮਹਿੰਗਾਈ

(ਸ) ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਤੇ ਫ਼ੈਸ਼ਨ

3. ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ-ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਬੀਮਾਰੀ ਦੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਲਈ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ । (1 + 3 + 1 = 5)

ਜਾਂ

ਤੁਸੀਂ ਹੋਸਟਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ । ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਲਈ ਧਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ।

ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਜੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ ਪੈਸੇ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖੋ ।

4. (ੳ) 'ਦੁਆਬੀ' ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ? (2)

(ਅ) ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਨਾਸਿਕੀ ਵਿਅੰਜਨ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? (2)

(ੲ) ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ 'ਦੁੱਤਅੱਖਰ' ਹਨ ? ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ । (2)

5. (ੳ) ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ : (ਕੋਈ ਤਿੰਨ) (3)

ਇਮਾਨਦਾਰ, ਹਾਜ਼ਰ, ਸੰਜੋਗ, ਵਰ, ਜੰਗ

(ਅ) ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੋ-ਦੋ ਸਮਾਨਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ : (3)

ਉੱਤਮ, ਅਮਨ, ਆਦਰ, ਸੋਹਣਾ, ਧਰਤੀ

(ੲ) ਕਿਸੇ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਦੋ-ਦੋ ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੋ ਅਤੇ ਵਾਕ-ਪ੍ਰਯੋਗ ਰਾਹੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰੋ — (3)

ਉਲਟੀ, ਕੱਚਾ, ਧਾਰ, ਸੂਤ, ਫੁੱਲ

6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਕਾਵਿ-ਬੰਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜੁਆਬ ਦਿਓ : $(2\frac{1}{2}+2\frac{1}{2}+2\frac{1}{2}+2\frac{1}{2} = 10)$

(ੳ) ਖੁਰਾਸਾਨ ਖਸਮਾਨਾ ਕੀਆ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੁ ਡਰਾਇਆ ।।

ਆਪੈ ਦੋਸੁ ਨ ਦੇਈ ਕਰਤਾ ਜਮੁ ਕਹਿ ਮੁਗਲੁ ਚੜਾਇਆ ।।

ਏਤੀ ਮਾਰ ਪਈ ਕੁਰਲਾਣੇ ਤੈ ਕੀ ਦਰਦੁ ਨ ਆਇਆ ।।

(i) ਉਪਰੋਕਤ ਸਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਲਿਖੋ ।

(ii) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਬੰਦ ਦੀ ਸਰਲ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ।

(iii) ‘ਤੈ ਕੀ ਦਰਦੁ ਨ ਆਇਆ’ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ ਤੇ ਕਿਉ ?

(iv) ਅੱਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ —

ਖੁਰਾਸਾਨ, ਖਸਮਾਨਾ, ਕਰਤਾ, ਮੁਗਲੁ, ਕੁਰਲਾਣੇ

ਜਾਂ

S-75-Punjabi (T.L.) (Supp.)

(ਅ) ਕਿੱਥੋਂ ਦਿਆਂ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਚੋਗਾ ਲੱਭਿਆ ।

ਧੀਆਂ ਦੇ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਬਾਪੂ ਦੇਸ ਛੱਡਿਆ ।

ਕਿੰਨਾ ਹੈ ਮਹਾਨ ਦੇਸ ਓਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ।

ਭੁੰਘਾ ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ 'ਚ ਤਰੰਗਾ ਗਿਆ ਗੱਡਿਆ ।

ਝੁੱਲ ਓ ਤਰੰਗਿਆ ਤੂੰ ਝੁੱਲ ਸਾਡੀ ਖੈਰ ਏ ।

(i) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਬਿਆਨ ਕਰੋ ।

(ii) ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਬੰਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਿਖੋ ।

(iii) 'ਭੁੰਘਾ ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ 'ਚ ਤਰੰਗਾ ਗਿਆ ਗੱਡਿਆ ।' ਤੁੱਕ ਕਵੀ ਦੀ ਕਿਸ ਮਨੋ-ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ?

(iv) ਅੱਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਲਿਖੋ –

ਚੋਗਾ, ਵਸੇਬਾ, ਹਿੱਕ, ਝੁੱਲ, ਖੈਰ ।

7. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੋ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ :

(5 + 5 = 10)

(ੳ) 'ਜਗਤੁ ਜਲੰਦਾ ਰਖਿ ਲੈ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

(ਅ) 'ਬਸ ਕਰ ਜੀ ਹੁਣ ਬਸ ਕਰ ਜੀ' ਕਾਫ਼ੀ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ ।

(ੲ) 'ਰੁੱਖ' ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਕਵੀ ਨੇ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ? ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ?

(ਸ) 'ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਮੇਲਾ' ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਸਾਰ ਲਿਖੋ ।

8. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਉ – (ਕੋਈ ਪੰਜ) : (2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 10)

(ੳ) ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ-ਕਿਹੜੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਉਪਮਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ?

(ਅ) ਮਹਾਰਾਜਾ ਗੰਗਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਪੰਜ ਉਪਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਲਿਖੋ ।

(ੲ) ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ‘ਮਰਦਾਨਾ’ ਕਿਵੇਂ ਪਿਆ ?

(ਸ) ਸਾਧ ਤੇ ਕਿਰਤੀ ਦੇ ਲੱਛਣ ਕਿਵੇਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ?

(ਹ) ਲੇਖਕ ਤੇ ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਜਰਨੈਲੀ ਸੜਕ ਭੈ-ਸਾਗਰ ਕਿਉਂ ਲੱਗਦੀ ਸੀ ?

(ਕ) ਸਾਂਝੀ ਕੰਧ ਦਾ ਝਗੜਾ ਕਿੰਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ? ਤੇ ਕਿਉਂ ?

(ਖ) ਜੱਗਰ ਦਾ ਕਤਲ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ? ਤੇ ਕਿਉਂ ?

(ਗ) ਦਿਆਲ ਨੂੰ ਘਰ ਫਿਰਦਾ ਵੇਖ ਕੇ ਨਾਲ ਦੀ ਵਹੁਟੀ ਕੀ-ਕੀ ਸੋਚਾਂ ਸੋਚਦੀ ਸੀ ?

9. ‘ਗੰਗਾਦੀਨ’ ਨਿਬੰਧ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । (5)

ਜਾਂ

ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕੀ-ਕੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ ? ਵੇਰਵਾ ਦਿਉ ।

S-75-Punjabi (T.L.) (Supp.)

10. 'ਦੁੱਧ ਦਾ ਛੱਪੜ' ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਾਰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ । (5)

ਜਾਂ

'ਪਹੁਤਾ ਪਾਂਧੀ' ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਾਤਰ 'ਮੇਜਰ ਸਾਹਿਬ' ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਉੱਪਰ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉ ।

DO NOT WRITE ANYTHING HERE